

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2021

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ (24)

**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΩΡΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: Τρίτη, 8 Ιουνίου 2021
08:00 - 11:00**

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ:

- Να απαντήσετε όλες τις ερωτήσεις
- Όλοι οι υπολογισμοί πρέπει να φαίνονται καθαρά στο τετράδιό σας
- Επιτρέπεται η χρήση μη προγραμματιζόμενης υπολογιστικής μηχανής
- Οι γραφικές παραστάσεις (διαγράμματα) μπορούν να γίνονται με μολύβι στο τετραγωνισμένο χαρτί
- Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υγρού/ταινίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ Α

1. Να γράψετε στο τετράδιο των απαντήσεών σας τη **μορφή ανεργίας** που παρατηρείται σε κάθε περίπτωση:
- α) Όταν οι επιχειρήσεις αναγκάζονται να απολύσουν προσωπικό, γιατί μειώθηκε η ζήτηση του προϊόντος τους
 - β) Όταν οι εργαζόμενοι εγκαταλείπουν την εργασία τους για να βρουν άλλη, ανάλογα με τα προσόντα τους
 - γ) Όταν οι τουριστικές επιχειρήσεις απολύουν προσωπικό τον χειμώνα
 - δ) Όταν οι επιχειρήσεις δεν βρίσκουν ειδικευμένο προσωπικό να εργοδοτήσουν, ενώ υπάρχουν ανειδίκευτοι άνεργοι.

(Μονάδες 2)

2. Να εξηγήσετε ποια άτομα θεωρούνται «άνεργοι» και ποια «άεργοι»; (Μονάδες 3)
3. Τα πιο κάτω δημογραφικά στοιχεία αναφέρονται σε μια υποθετική οικονομία:

Πληθυσμός σε ηλικία απασχόλησης	680 000
Ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό	65%
Άνεργοι	62 700

Ζητείται να υπολογίσετε:

- α) Το εργατικό δυναμικό (Μονάδες 3)
- β) Το ποσοστό ανεργίας (Μονάδες 2)
- γ) Το ποσοστό απασχόλησης (Μονάδες 4)

(Να γράψετε τους απαραίτητους τύπους και να δείξετε όλους τους υπολογισμούς σας. Να δείξετε τα ποσοστά με δύο δεκαδικά.)

4. Να αναφέρετε ένα (1) νομισματικό μέτρο και δύο (2) δημοσιονομικά μέτρα που καταπολεμούν την κυκλική ανεργία. (Μονάδες 2)
5. Να γράψετε τις τέσσερις (4) φάσεις από τις οποίες περνά η οικονομία στη διάρκεια ενός οικονομικού κύκλου. (Μονάδες 2)
6. Να σημειώσετε στο τετράδιο των απαντήσεών σας **τον αριθμό της ερώτησης** και δίπλα **το γράμμα** που δηλώνει την ορθή απάντηση. Υπάρχει μόνο μία ορθή απάντηση.

Ποιο από τα πιο κάτω είναι χαρακτηριστικό των Οικονομικών κύκλων;

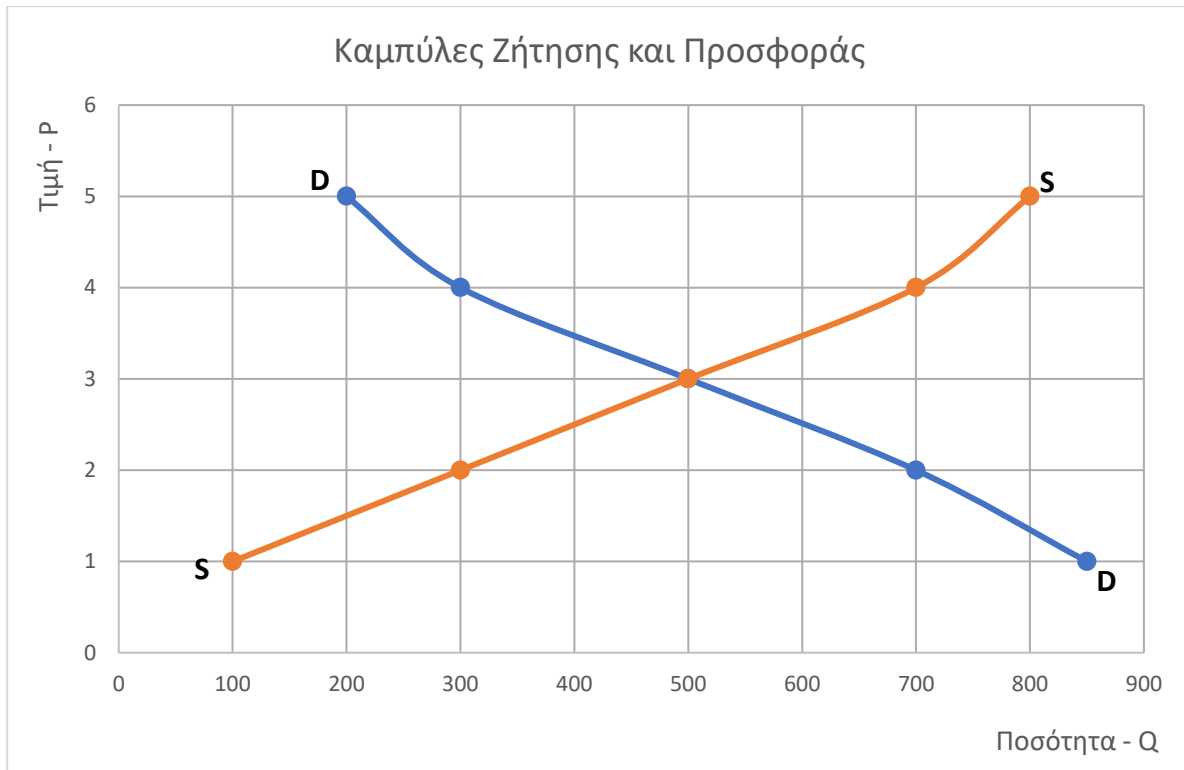
- α) Είναι προβλέψιμοι
- β) Δεν είναι επαναλαμβανόμενοι
- γ) Η ανεργία κινείται στην ίδια κατεύθυνση με το ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ
- δ) Η ανεργία κινείται σε αντίθετη κατεύθυνση από το ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ.

(Μονάδες 2)

(Σύνολο Μονάδων 20)

ΕΡΩΤΗΣΗ Β

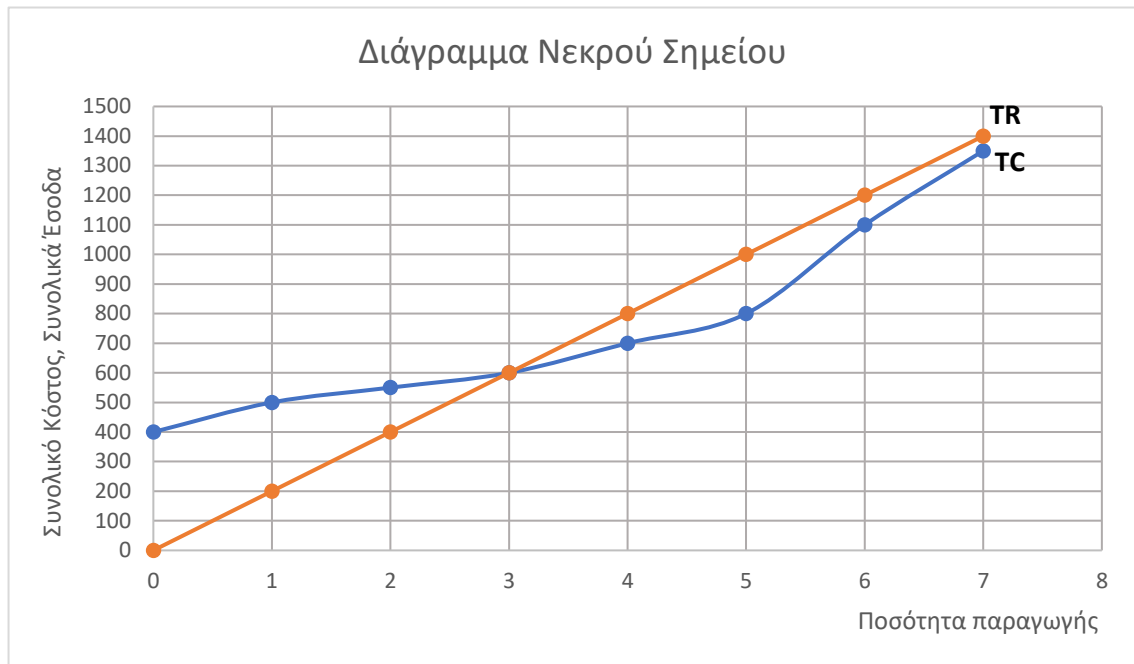
1. Στο πιο κάτω διάγραμμα δίνονται οι καμπύλες ζήτησης και προσφοράς ενός αγαθού:

Ζητείται:

- α)** Να υπολογίσετε την ελαστικότητα προσφοράς (σημείου) όταν η τιμή αυξάνεται από €3 σε €5. Να χαρακτηρίσετε την προσφορά του αγαθού με βάση το βαθμό ελαστικότητας που θα βρείτε. (Να γράψετε τον απαραίτητο τύπο). **(Μονάδες 3)**
- β)** Να υπολογίσετε την ελαστικότητα ζήτησης (τόξου) όταν η τιμή αυξάνεται από €3 σε €5. Να χαρακτηρίσετε τη ζήτηση του αγαθού με βάση το βαθμό ελαστικότητας που θα βρείτε. (Να γράψετε τον απαραίτητο τύπο). **(Μονάδες 3)**
- γ)** Να αναφέρετε δύο (2) **κατηγορίες** αγαθών που παρουσιάζουν τον ίδιο βαθμό ελαστικότητας ζήτησης που υπολογίσατε στο πιο πάνω ερώτημα (β). **(Μονάδες 2)**
- δ)** Να δείξετε, με αριθμητικούς υπολογισμούς, αν το κράτος ωφελείται και γιατί, όταν αυξάνεται η τιμή από €3 σε €5, δεδομένου ότι εισπράττει το 20% της συνολικής δαπάνης. **(Μονάδες 3)**
2. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε πότε μια επιχείρηση παραχωρεί ευκολότερα μισθολογικές αυξήσεις στους εργαζόμενους, όταν παράγει αγαθά ελαστικής ή ανελαστικής ζήτησης; **(Μονάδες 3)**

3. Το πιο κάτω διάγραμμα αναφέρεται στα συνολικά έσοδα και στο συνολικό κόστος μιας ανταγωνιστικής επιχείρησης κατά τη βραχυχρόνια περίοδο:

Ζητείται:

- α) Να υπολογίσετε την τιμή πώλησης του προϊόντος. **(Μονάδες 1)**
- β) Να υπολογίσετε το κέρδος ή τη ζημιά που πραγματοποιεί η επιχείρηση όταν παράγει τέσσερις (4) μονάδες προϊόντος. **(Μονάδες 2)**
- γ) Να αναφέρετε στις πόσες μονάδες παραγωγής η πιο πάνω επιχείρηση επιτυγχάνει το Άριστο Επίπεδο Παραγωγής. **(Μονάδες 1)**
- δ) Να εξηγήσετε τι σημαίνει Άριστο Επίπεδο Παραγωγής για μια επιχείρηση. **(Μονάδες 2)**

(Σύνολο Μονάδων 20)

ΕΡΩΤΗΣΗ Γ

1. Να γράψετε στο τετράδιο των απαντήσεών σας **τον αριθμό της ερώτησης** και δίπλα **το γράμμα** που δηλώνει την ορθή απάντηση. Υπάρχει μόνο μία ορθή απάντηση.

Δύο (2) στοιχεία που μπορεί να περιλαμβάνονται στο Φανερό κόστος είναι:

- α) Οι τόκοι δανείων και τα ενοίκια των κτηρίων που ανήκουν στον επιχειρηματία
- β) Οι τόκοι ιδίων κεφαλαίων και τα ενοίκια ξένων κτηρίων
- γ) Οι τόκοι δανείων και τα ενοίκια ξένων κτηρίων
- δ) Οι τόκοι ιδίων κεφαλαίων και τα ενοίκια των κτηρίων που ανήκουν στον επιχειρηματία.

(Μονάδες 2)

2. Δίνεται ο πιο κάτω πίνακας που αναφέρεται σε μια επιχείρηση, η οποία λειτουργεί στη βραχυχρόνια περίοδο. Όλοι οι συντελεστές της παραγωγής είναι σταθεροί εκτός από τον συντελεστή εργασία και τις πρώτες ύλες. Ο κάθε εργάτης αμείβεται με €250 ημερησίως και το κόστος των πρώτων υλών είναι €125 ανά μονάδα προϊόντος.

Αριθμός εργατών L	0	1	2	3	4	5	6	7
Συνολικό Προϊόν TP or Q	0	4	10	18	26	30	30	28

Ζητείται:

- α) Να απεικονίσετε διαγραμματικά την καμπύλη του Συνολικού προϊόντος. **(Μονάδες 4)**
- β) Να περιγράψετε και να αιτιολογήσετε την πορεία της καμπύλης του Συνολικού προϊόντος. **(Μονάδες 5)**
- γ) Να υπολογίσετε το **μέσο προϊόν** όταν απασχολούνται τέσσερις (4) εργάτες και το **οριακό προϊόν** του πέμπτου (5) εργάτη. **(Μονάδες 3)**
- δ) Να υπολογίσετε το **μεταβλητό κόστος** όταν η επιχείρηση απασχολεί τέσσερις (4) εργάτες. **(Μονάδες 2)**

Να γράψετε τους απαραίτητους τύπους και να δείξετε όλους τους υπολογισμούς σας.

3. Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει το κόστος μιας ατομικής επιχείρησης για το έτος 2020:

	€
Συνολικά έσοδα	320.000
Φανερό κόστος	168.000
Αφανές κόστος	64.000
Μισθός επιχειρηματία	36.000
Τόκοι ιδίων κεφαλαίων	5.000
Αγορά πρώτων υλών	55.000
Ενοίκια ιδιόκτητου κτηρίου	8.500

Ζητείται να υπολογίσετε:

- α) Το οικονομικό κέρδος **(Μονάδες 2)**
- β) Το φυσιολογικό κέρδος **(Μονάδες 2)**

Να γράψετε τους απαραίτητους τύπους.

(Σύνολο Μονάδων 20)

ΕΡΩΤΗΣΗ Δ

1. Δίνονται τα πιο κάτω υποθετικά στοιχεία που αφορούν τα οικονομικά μεγέθη μιας χώρας:

Έτος	Δείκτης Τιμών (μονάδες)	ΑΕΠ σε Τρέχουσες Τιμές € εκ.	ΑΕΠ σε Σταθερές Τιμές € εκ.
2017	100	;	500
2018	;	780	650
2019	;	700	;

Ζητείται:

- α) Να αντιγράψετε και να συμπληρώσετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τον πιο πάνω πίνακα, λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2019 το γενικό επίπεδο των τιμών αυξήθηκε κατά 40% από το έτος βάσης.

(Μονάδες 4)

- β) Να υπολογίσετε την ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές μεταξύ των ετών 2017 και 2018.

(Μονάδες 2)

Να δείξετε όλους τους υπολογισμούς σας.

2. Δίνονται τα ακόλουθα στοιχεία για τη μέτρηση της παραγωγής μιας υποθετικής οικονομίας:

	€ εκ.
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς	890
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)	40
Δασμοί	20
Φόρος εισοδήματος	70
Αποσβέσεις	25
Επιδότησεις	20
Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ)	10
Μεταβιβαστικές πληρωμές	60
Κέρδη μετοχικών εταιρειών	32
Μερίσματα	7
Κέρδη τουριστικών επιχειρήσεων	22
Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό	(2)

Ζητείται να υπολογίσετε:

- α) Το Καθαρό Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς **(Μονάδες 2)**
β) Το Καθαρό Εθνικό Προϊόν σε τιμές συντελεστών **(Μονάδες 2)**
γ) Το Προσωπικό Εισόδημα. **(Μονάδες 2)**

3. Τα πιο κάτω υποθετικά στοιχεία δίνονται για τον υπολογισμό της αξίας του προϊόντος σε μια οικονομία κατά τη διάρκεια ενός έτους:

Στάδια Παραγωγής	Πωλήσεις €000	Αρχικό Απόθεμα €000	Τελικό Απόθεμα €000
Χωματουργία	18.000	1.500	0
Αγγειοπλάστες	45.000	0	2.300
Καταστήματα αγγείων	55.000	4.100	2.800

Ζητείται:

Να υπολογίσετε την αξία του προϊόντος που θα περιληφθεί στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν με τη μέθοδο της προστιθέμενης αξίας. **(Μονάδες 5)**

4. Τα πιο κάτω υποθετικά στοιχεία αφορούν τα δημόσια οικονομικά της Κύπρου για το έτος 2020:

	€ εκ.
Σύνολο Δημοσίων Δαπανών	7.950
Τόκοι Δημοσίου Χρέους	530
Δημόσιο Χρέος	26.000
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)	20.000

Ζητείται:

Να υπολογίσετε το ποσοστό του Δημόσιου Χρέους ως προς το ΑΕΠ και να σχολιάσετε το αποτέλεσμα σύμφωνα με τους Δείκτες του Μάαστριχτ.

(Μονάδες 3)

(Σύνολο Μονάδων 20)

ΕΡΩΤΗΣΗ Ε

1. «Το κράτος κάθε χρόνο είναι υποχρεωμένο να προβαίνει στην εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους».

Τι είναι η εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους και ποιες οι επιπτώσεις της στην οικονομία; **(Μονάδες 3)**

2. Ο Βασίλης Βοριάς και ο Νεόφυτος Νοτιάς παίρνουν ετήσιο εισόδημα €25.000 και €54.000 αντίστοιχα. Ο καθένας από αυτούς αγόρασε ένα αυτοκίνητο αξίας €11.000 και πλήρωσε επιπλέον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) 19%.

Ζητείται να υπολογίσετε:

- α) Το ποσό του ΦΠΑ που πλήρωσε ο καθένας. **(Μονάδες 1)**
- β) Το ποσό του ΦΠΑ που πλήρωσε ο καθένας ως ποσοστό πάνω στο εισόδημά του. **(Μονάδες 3)**
- γ) Να εξηγήσετε αν η πιο πάνω φορολογία είναι δίκαιη ή άδικη, χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα που υπολογίσατε στο πιο πάνω ερώτημα (β). **(Μονάδες 3)**

3. Ο Οδυσσέας Πολυμήχανος είναι διευθυντής πωλήσεων σε εταιρεία κατασκευής μηχανημάτων με μηνιαίο μισθό €3.200 και επιπλέον 13^ο μισθό.

Οι συντελεστές υπολογισμού του Φόρου Εισοδήματος είναι οι ακόλουθοι:

Φορολογητέο Εισόδημα	Φορολογικός Συντελεστής
€	%
0 – 19.500	0
19.501 – 28.000	20
28.001 – 36.300	25
36.301 – 60.000	30
60.001 και άνω	35

Ζητείται να υπολογίσετε:

- α) Το φορολογητέο εισόδημα του Οδυσσέα Πολυμήχανου **(Μονάδες 1)**
β) Τον φόρο εισοδήματος που θα πληρώσει ο Οδυσσέας Πολυμήχανος. **(Μονάδες 5)**

4. Το πιο κάτω κείμενο αφορά τον κρατικό προϋπολογισμό της Κύπρου:

«Δαπάνες, σχεδόν €7,2 δισεκατομμυρίων και έσοδα €6,5 δισεκατομμυρίων, προβλέπει ο **αναθεωρημένος** κρατικός προϋπολογισμός για το 2021, ο οποίος οδηγείται αύριο (21/1) στην Ολομέλεια της Βουλής για ψήφιση.

Ειδικότερα και σύμφωνα με έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, ο κρατικός προϋπολογισμός του 2021, όπως εκ νέου κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπει δαπάνες για τις οποίες ζητείται έγκριση πληρωμής, ύψους €7.158.245.905. Τα έσοδα που προβλέπονται στον υπό αναφορά προϋπολογισμό ανέρχονται στα €6.480.000.000»

Πηγή: Brief Team, 20/01/2021

Ζητείται:

- α) Σύμφωνα με το πιο πάνω κείμενο ποιο είδος κρατικού προϋπολογισμού κατατέθηκε στη Βουλή από την κυβέρνηση; **(Μονάδες 1)**
β) Πότε το κράτος πρέπει να καταρτίζει αυτό το είδος του κρατικού προϋπολογισμού; **(Μονάδες 1)**
γ) Να αναφέρετε και να εξηγήσετε τη **μέθοδο** που εφαρμόζεται από την κυπριακή κυβέρνηση για τις δαπάνες της, σε περίπτωση κατά την οποία δεν ψηφιστεί μέχρι το τέλος του χρόνου, ο κρατικός προϋπολογισμός από τη Βουλή. **(Μονάδες 2)**

(Σύνολο Μονάδων 20)

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ 100

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ